

ALŪKSNES NOVADS

Vidzeme

Vidzemes plānošanas reģions

Vidzemes statistikas reģions

Alūksnes novada kopējā teritorijas platība ir 1 764,8 km². Alūksnes novadā ir apvienojušās 16 bijušā Alūksnes rajona pašvaldības – Alūksnes pilsēta (novada administratīvais centrs), Alsviķu, Annas, Ilzenes, Jaunalūksnes, Jaunannas, Jaunlaicenes, Kalncempju, Liepnas, Mālpupes, Malienas, Mārkalnes, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu un Ziemera pagasts.

Novads robežojas ar Apes, Gulbenes, Balvu un Viļakas novadiem. Saskaņā ar CSP datiem Alūksnes novadā uz 2019. gada 1. janvāri dzīvoja 14 153 iedzīvotāju, Alūksnē 6692, kopā 20 845.¹ Ap 47% iedzīvotāju dzīvo Alūksnes pilsētā. 83% no iedzīvotājiem ir latviešu tautības.

Apdzīvotības blīvums zemāks nekā vidēji Vidzemes reģionā. Ievērojamu teritorijas daļu aizņem meži un lauksaimniecībā izmantojamās zemes.

Alūksnes novads ir Eiropas Savienības austrumu robeža ar starptautiskas nozīmes transporta koridoru uz Sanktpēterburgu, kā arī vairākiem reģionālas nozīmes autoceliem, kas saista novadu ar kaimiņvalstīm. Novada teritoriju šķērso maģistrālais gāzesvads Rīga – Pleskava. Uz Latvijas Republikas – Krievijas Federācijas robežas Padedzē atrodas robežkontroles punkts.

Nozīmīgākās nozares Alūksnes novadā joprojām ir lauksaimniecība, mežsaimniecība un dažādu pakalpojumu sniegšana. Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma ir SIA “Valdis”, SIA “ALTA S”, SIA “Jaunlaicenes Industrija”, SIA “Ozolmājas”, SIA “OZOLI AZ”.

¹ Saskaņā ar RAIM datiem – 16 015 iedzīvotāji Alūksnes novadā un Alūksnē kopā uz 2019. gadu.

Alūksnes novada sociāli ekonomiskie rādītāji

Rādītājs	2010.gads	2016.gads	
Pilsētvides attīstības indekss*	33,51 (15)**	41,32 (11)**	↑
Teritorijas attīstības līmeņa indekss	-0,41 (64)***	-0,57 (85)***	↓
Iedzīvotāju skaits gada sākumā	19 358	17 332	↓
Iedzīvotāju īpatsvars darbaspējas vecumā kopējā iedzīvotāju skaitā (%)	68,32	64,00	↓
Bezdarba līmenis (%)	16,50	11,20	↓
Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars kopējo bezdarbnieku skaitā (%)	48,54	48,71 (2015.gads)	↓
Tirgus sektora ekonomiski aktīvās statistiskās vienības	1078	1360	↑
Reģistrēto jauno uzņēmumu skaits (LURSOFT dati)	27	47	↑
Pašvaldības budžeta izdevumi uz 1 iedzīvotāju, eiro	856,21	937,08	↑
Pašvaldības budžeta kopējie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju, eiro	834,93	955,77	↑

Avots: RAIM dati, ja nav norādīts cits avots; * autoru izveidots aprēķins izvērtējuma ietvaros; ** rangs starp reģionālas nozīmes attīstības centriem; *** rangs starp visiem novadiem.

Iedzīvotāju skaita samazinājums ir būtisks – saskaņā ar CSP datiem samazinājums bijis -1718 pēdējos trijos gados, bet saskaņā ar RAIM datiem -1317 iedzīvotāji. Alūksnes novads pēdējos trijos gados ir zaudējis ap 7% no kopējā iedzīvotājus skaita, bet kopš 2010. gada (kad uzsāktas ES fondu investīcijas novadā un pilsētā) – saskaņā ar RAIM datiem pat 17%.

Iedzīvotāju īpatsvars darbaspējas vecumā ir samazinājies no 68,32% uz 64,00% (2016. gadā), turpinoties arī 2018. gada sākumā – 63,75%, līdzīga tendence ir novērojama blakus esošajos Apes, Gulbenes, Balvu un Viļakas novados –.

Lai gan bezdarba līmenis kopš 2010. gada ir samazinājies (līdzīgi situācijai visā Latvijā) no 16% uz 11% 2016. gadā, tomēr ilgtermiņa bezdarbnieku īpatsvars ir palicis nemainīgs, kas, iespējams, varētu liecināt par to, ka darbaspēka kvalitāte neatbilst darba tirgus prasībām. Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars Apes novadā (uz 2015. gadu - 38,69%) un Gulbenes (33,39%) novadā, lai arī ir augsts, tomēr ir daudz zemāks par Alūksnes (48,71%), Balvu (57,41%) un Viļakas (66,18%) novados. Viļakas novadā tas ir pat palielinājies.

Ilgstošo bezdarbnieku īpatsvara neatkarība no ekonomiskās aktivitātes līmeņa pašvaldībā būtu īpaši jāizvērtē, jo uzņēmumu skaits pašvaldībā ir būtiski palielinājies (skat. zemāk tabulu). Pašvaldības ieņēmumi un izdevumi uz 1 iedzīvotāju būtiski nepalielinās, ņemot vērā straujo iedzīvotāju skaita samazinājumu pašvaldībā.

Alūksnes novada attīstības plānošanas dokumentu analīze

Alūksnes novada attīstības programma 2011. - 2017. gadam (turpmāk tekstā – attīstības programma)² pieņemta krietni pēc ES fondu plānošanas perioda 2007. - 2013. gadam uzsākšanas – 2011. gadā.

Attīstības programmas vīzijas akcenti ir **videi draudzīgs ar kultūras mantojumu bagāts, tūrismam stratēģiski nozīmīgs**, investoru novērtēts Krievijas un Igaunijas pierobežas novads ar **daudzpusīgi attīstītu mazo un vidējo uzņēmējdarbību** un nodrošinātu **kvalitatīvu dzīves telpu iedzīvotājiem**.

2012. gadā izstrādāta Alūksnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (turpmāk tekstā – attīstības stratēģija)³. Novada nākotnes vīzijā tika izmantota jau 2011. gadā apstiprinātajā attīstības programmā: Alūksnes novads – **videi draudzīgs ar kultūras mantojumu bagāts, tūrismam stratēģiski nozīmīgs**, investoru novērtēts Krievijas un Igaunijas pierobežas novads ar daudzpusīgi attīstītu mazo un vidējo **uzņēmējdarbību un nodrošinātu kvalitatīvu dzīves telpu iedzīvotājiem**. Attīstības stratēģijā nozīmīgākās ilgtermiņa prioritātes noteiktas divās grupās:

1. Valsts pārziņā esošās, novadam nozīmīgākās prioritātes:

- *būtiska ceļu infrastruktūras kvalitātes uzlabošana;*
- *kvalitatīva sakaru infrastruktūras tīkla pieejamība;*
- *ar nodokļu politiku saistīts atbalsts uzņēmējdarbības veicināšanai attālākajos reģionos.*

2. Pašvaldības pārziņā esošās, novadam nozīmīgākās prioritātes:

- *inovatīvs, racionāls energoresursu lietojums un energoefektivitātes paaugstināšana;*
- *ieguldījumi uzņēmējdarbības veicināšanai;*
- *konkurētspējīgas izglītības un pievilcīgas dzīves, darba un atpūtas vides veidošana;*
- *teritorijas attīstīšana sadarbībā ar kaimiņu novadiem un ārzemju partneriem.*

Īstenotie ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda un plānotie pilsētvides projekti ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas periodā galvenokārt ir vērsti uz Alūksnes novada kā pievilcīgas dzīves, darba un atpūtas vides veidošanu.

ES fondu ieguldījumi pilsētvidē 3.6. prioritātē

Alūksnes novadā īstenoti trīs pilsētvides projekti – divi projekti ar kopējo finansējumu 5,69 milj. eiro (t.sk. ERAF finansējumu 4,64 milj. eiro) 3.6.2.1. aktivitātē “Atbalsts novadu pašvaldību kompleksai attīstībai” ietvaros, kā arī viens projekts ar kopējo finansējumu 178 tk. eiro (t.sk. ERAF finansējumu 152 tk. eiro), kas sākotnēji plānots 3.6.2.1. aktivitātē finansēts no 2.3.2.2.3. apakšaktivitātes “Atbalsts ieguldījumiem infrastruktūrā uzņēmējdarbības attīstībai” līdzekļiem. Alūksnes novadā tika rīkota projektu priekšatlase to iesniegšanai 3.6. prioritātē. Būtiskākie faktori, kas noteica projektu izvēli, tika norādīti:

- 1) Alūksnes Mākslas skola nebija pastāvīgu telpu – skolas darbnīcas bija izvietotas dažādās vietās, kas nebija atbilstošas izglītības iestādes vajadzībām; cilvēkiem ar kustību

² Alūksnes novada attīstības programma 2011.-2017.gadam
<http://aluksne.lv/index.php/pasvaldiba/dokumenti/attistibas-programma/>

³ Alūksnes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2012.- 2030.gadam
<http://aluksne.lv/index.php/pasvaldiba/dokumenti/ilgtspejigas-attistibas-strategija/>

traucējumiem nebija iespējams apmeklēt Alūksnes Mākslas skolu, jo tā atradās pašvaldības administratīvās ēkas 4.stāvā;

- 2) nepieciešamība nodrošināt telpas uzņēmējdarbības atbalsta centram un Alūksnes muižas apbūves Brūža ēkas kritiskais stāvoklis, kurā bija izvietota Alūksnes novada galvenā kultūras iestāde – Tautas nams.

3DP/3.6.2.1.0/12/IPIA/VRAA/004

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa “Vecās pils” renovācijas pabeigšana Alūksnes Mākslas skolas un novada iedzīvotāju vajadzībām
(uzsākts 2012.gadā, pabeigts 2014. gadā, īstenots 20 mēnešos)

Alūksnes Mākslas skola un laukums pēc projekta īstenošanas, 2014.gads.⁴

Mērķis	Nodrošināt pilnvērtīgu Alūksnes Mākslas skolas darbību, sniegt plašākas iespējas Alūksnes novada iedzīvotājiem piedalīties gan izglītojošos, gan kultūras pasākumos, atjaunot valsts nozīmes arhitektūras pieminekli “Vecā pils”.
Sasniegtais	Renovēta nozīmīga vēsturiskā ēka un labiekārtota apkārtējā teritorija. Projekta realizācija veicinājusi interešu, neformālās un mūžizglītības attīstības iespējas novadā, kā arī dažādu pasākumu, apmācību, radošo darbnīcu organizēšanu un apmācību programmas īstenošanu.
Kopējās izmaksas	0,44 milj. eiro, no tiem ERAF 0,40 milj. eiro.

⁴ attēls no Alūksnes Mākslas skolas tīmekļa vietnes (http://www.aluksnesmaklasskola.lv/lv/show_news/16)

Uzņēmējdarbībai nozīmīgu ielu un Brūža ēkas rekonstrukcija Alūksnes pilsētā
(uzsākts 2014.gadā, pabeigts 2015. gadā, īstenots 16 mēnešos)

Alūksnes Kultūras centrs un laukums pēc projekta īstenošanas, 2015.gads.⁵

Mērķis	Nodrošināt Alūksnes kā reģionālas nozīmes attīstības centra konkurētspējas stiprināšanu, uzņēmējdarbības attīstību un mūsdienīgu prasībām atbilstošu publisko pakalpojumu pieejamību, pilnveidojot ielu un vienlaicīgi uzņēmējdarbības atbalsta un kultūras infrastruktūru.
Sasniegtais	Pārbūvējot piecus ielu posmus pilsētas centrā, ir nodrošināta ērtāka un drošāka piekļuve uzņēmumu un privātpersonu īpašumiem. Rekonstruējot Alūksnes muižas Brūža ēku , ir uzlaboti pašvaldības kultūras un uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumi – ir radīta atbilstoša infrastruktūra mūsdienīgu kultūras pasākumu realizācijai, kā arī ir pieejamas atbilstoši aprīkotas telpas uzņēmējdarbības informatīvo vai sadarbības pasākumu realizācijai. Savukārt, labiekārtojot Brūža ēkai pieguļošo teritoriju, tā ir kļuvusi sakoptāka un estētiski pievilcīgāka.
Kopējās izmaksas	5,25 milj. eiro, to skaitā ERAF 4,22 milj. eiro

⁵ attēls no laikraksts "Mālienas Ziņas" tīmekļa vietnes (<http://www.malienaszinas.lv/?p=37976>)

Alūksnes novada pašvaldība norādījusi, ka projekti palīdzējuši uzlabot uzņēmējdarbību veicinošas vides attīstību un dzīves kvalitātes līmeni, kvalitatīvas nodrošinājuši inženiertehniskās infrastruktūras sakārtošanu, Alūksnes vēsturiskā centra atjaunošanu un saglabāšanu, kā arī mūsdienīgas kultūrvides infrastruktūras un pievilcīgas kultūrvides attīstību.

Pašvaldība aptaujas anketā arī norādījusi, ka *“pārbūvējot Alūksnes muižas apbūves Brūža ēku, tika būtiski uzlabota kultūras pakalpojumu pieejamība ne vien Alūksnes pilsētā un novadā, bet arī reģionā, vienlaikus uzlabojot iedzīvotāju dzīves kvalitātes līmeni. Projekts ir sniedzis ieguldījumu ne vien pilsētas un novada attīstībā, bet arī reģiona attīstībai kultūras jomā, tādējādi nodrošinot reģiona iedzīvotājus ar kvalitatīvu kultūras pakalpojumu”*⁶. Projekts bija viena no visaugstākajām prioritātēm pašvaldībā.

Starp projektu realizāciju kavējošiem faktoriem tika minēts, ka 3.6. prioritātē atļautās darbības bija grūti pielāgojamas pašvaldību vajadzībām, kā arī kvotu finansējuma ierobežojums. Savukārt kā galvenie veicinošie faktori, kas sekmēja projekta realizāciju, tika minēti:

- 1) plašais metodiskais materiāls par projektu dokumentācijas sagatavošanu un iesniegšanu;
- 2) pašvaldība pieredze projektu vadībā;
- 3) pozitīva sadarbības pieredze ar VRAA;
- 4) pašvaldības lēmējvaras spēja iedziļināties un izprast problēmas;
- 5) darbu veicēju atbildība.

Projekta *“Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa “Vecās pils” renovācijas pabeigšana Alūksnes Mākslas skolas un novada iedzīvotāju vajadzībām”* rezultātu uzturēšanas izmaksas ir palielinājušās no 38,8 tūkst. eiro (2010.gadā) līdz 63,5 tūkst. eiro (2016.gadā), savukārt projekta *“Uzņēmējdarbībai nozīmīgu ielu un Brūža ēkas rekonstrukcija Alūksnes pilsētā”* ietvaros tās ir palielinājušās no 151 tūkst. eiro (2012.gadā) līdz 220 tūkst. eiro (2016.gadā). Abos gadījumos izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta. Salīdzinot ieņēmumus no izbūvētās infrastruktūras, jāsecina, ka būtiski tie ir pieauguši Brūža ēkas rekonstrukcijas ietvaros – no 19 tūkst. eiro (2012.gadā) līdz 64 tūkst. eiro (2016.gadā)⁷. Arī apmeklētāju skaits ir pieaudzis abu projektu ietvaros – Alūksnes Mākslas skolā no 7,5 tūkst. (2012.gadā) līdz 16,2 tūkst. (2016.gadā), bet Kultūras centrā no 32 tūkst. (2012.gadā) līdz 45 tūkst. (2016.gadā).

Projektu finansiālie rādītāji

Projekts	Pozīcija	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa “Vecās pils” renovācijas pabeigšana Alūksnes Mākslas skolas un novada iedzīvotāju vajadzībām	Infrastruktūras uzturēšanas izmaksas	38859	40404	46601	53290	57067	-	63565
	Ieņēmumi no izbūvētas infrastruktūras	-	-	-	-	138	398	347
	Apmeklētāju vai lietotāju skaits	-	-	7500	15600	16200	-	16200
Uzņēmējdarbībai nozīmīgu ielu un Brūža ēkas rekonstrukcija Alūksnes pilsētā	Infrastruktūras uzturēšanas izmaksas	-	-	151069	151069	117298	168806	220247
	Ieņēmumi no izbūvētas infrastruktūras	-	-	19567	24712	23086	36486	64785
	Apmeklētāju vai lietotāju skaits	-	-	32227	33951	34799	28585	45396

⁶ 2018.gada vasarā veiktās aptaujas rezultāti Alūksnes novadā par ieguldījumiem pilsētvides projektos.

⁷ Alūksnes novada sniegtā informācija 2018.gada vasarā.

2DP/2.3.2.2.3/12/IPIA/VRAA/007

Rūpniecības ielas rekonstrukcija Alūksnes pilsētā (1.kārta)
(uzsākts 2012.gadā, pabeigts 2013. gadā, īstenots 10 mēnešos)

Rūpniecības ielas posms pirms rekonstrukcijas (2011. gadā)⁸

Mērķis	Radīt komfortablu, drošu satiksmi un veicināt uzņēmumu pieejamību Alūksnes pilsētas teritorijā, rekonstruējot Rūpniecības ielas posmu, kurā infrastruktūra ir visvairāk nolietojusies.
Sasniegtais	Rekonstruēts Rūpniecības ielas posms 190 metru garumā iepretim Ceļu satiksmes drošības direkcijas Alūksnes nodaļas telpām.
Kopējās izmaksas	178 432 eiro, to skaitā ERAF 151 667 eiro

Papildinātība ar citiem ES fondu 2007.-2013.gada plānošanas perioda projektiem

Alūksnes novadā 3.DP īstenoti 49 projekti ar kopējo finansējumu 35,75 milj. eiro apmērā (t.sk. 28,22 milj. eiro ES fondu finansējums). Lielākie ieguldījumi veikti jau iepriekš pieminētajā pilsētvides projektā “Uzņēmējdarbībai nozīmīgu ielu un Brūža ēkas rekonstrukcija Alūksnes pilsētā”, kā arī divos transporta infrastruktūras projektos – “Tranzītceļa P43 maršruta rekonstrukcija Alūksnes pilsētā” (kopējais finansējums 2,27 milj. eiro, no kuriem ERAF finansējums 1,70 milj. eiro) un “Tranzītceļa P43 maršruta rekonstrukcija Alūksnes pilsētā” (2,11 milj. eiro, no kuriem ERAF finansējums 1,79 milj. eiro). Sekmējot pakalpojumu pieejamību un attīstību pašvaldībā, izbūvēta jauna ūdenssaimniecības sistēma par 1,48 milj. eiro (KF līdzfinansējums 1,41 milj. eiro) projektā “Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Alūksnē, II kārtā”.

⁸ attēls no “Google Maps”

(<https://www.google.lv/maps/@57.4287759,27.0262232,3a,75y,151.5h,80.8t/data=!3m6!1e1!3m4!1sKOJoA3JliLhufnrWF2vmng!2e0!7i13312!8i6656>)

Alūksnes novadā 3.DP īstenoti 15 projekti ar kopējo finansējumu 11,28 milj. eiro (t.sk. 8,29 milj. ERAF), kas tiešā veidā saistāmi ar pilsētvidi.

Projekta nosaukums	ES fondi, milj. eiro	Kopā, milj. eiro
Alūksnes evaņģēliski luteriskās baznīcas torņa fasādes restaurācija	0,05	0,06
Alūksnes Jaunās pils kompleksa ēku un muižas parka objektu rekonstrukcija	0,50	0,58
Alūksnes novada pirmsskolas izglītības iestādes "Pienenīte" rekonstrukcija	0,11	0,12
Alūksnes vidusskolas infrastruktūras pielāgošana izglītojamiem ar funkcionāliem traucējumiem	0,12	0,14
Katlu māju darbības optimizācija un energoefektivitātes paaugstināšana Alūksnē	0,58	1,46
Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošas materiālās bāzes nodrošināšana Alūksnes rajona vakara (maiņu) un neklātienes vidusskolā	0,11	0,13
Kvalitatīvai dabaszinātņu apguvei atbilstošu kabinetu iekārtošana un materiālās bāzes nodrošināšana Alūksnes vidusskolā	0,12	0,14
Pirmsskolas izglītības iestādes "Pienenīte" infrastruktūras attīstība (2.kārta)	0,08	0,09
Pirmsskolas izglītības iestāžu "Sprīdītis" un "Pienenīte" infrastruktūras attīstīšana vienlīdzīgas nodarbinātības iespēju veicināšanai Alūksnē	0,36	0,42
Siltumtrašu rekonstrukcija un jaunu siltumtrašu izbūve Alūksnē	0,49	1,25
Skolēniem droša pārvietošanās Alūksnes pilsētā	0,21	0,25
Stacionārās veselības aprūpes infrastruktūras uzlabošana SIA „Alūksnes slimnīca”, uzlabojot veselības aprūpes pakalpojumu kvalitāti un pieejamību	0,66	0,77
Tranzīta maršruta "Pils iela" rekonstrukcija Alūksnes pilsētā	1,79	2,11
Tranzītceļa P43 maršruta rekonstrukcija Alūksnes pilsētā	1,70	2,27
Ūdenssaimniecības pakalpojumu attīstība Alūksnē, II kārtā	1,41	1,49
Kopā	8,29	11,29

Avots: ES struktūrfondu un Kohēzijas fondu vadības informācijas sistēma 2007-2013

Ieguldījumus policentriskas attīstības jomā būtiski papildināja projekti, kas tiešā veidā saistāmi ar pilsētvidi. Alūksnes novadā vislielākais finansējums ieguldīts transporta infrastruktūras (4,64 milj. eiro) un komunālās saimniecības jomās (4,2 milj. eiro), bet vismazāk kultūras un tūrisma jomā (0,65 milj. eiro).

Alūksnes novads	ES fondi, milj. eiro	Kopā, milj. eiro	Projektu skaits
kopā	8,29	11,29	15
ielas u.c. satiksmes (transporta) infrastruktūra	3,71	4,64	3
inženierinfrastruktūra	2,48	4,20	3
izglītības infrastruktūra	0,90	1,03	6
kultūras un tūrisma infrastruktūra	0,55	0,65	2
veselības aprūpes infrastruktūra	0,66	0,77	1

Avots: ES struktūrfondu un Kohēzijas fondu vadības informācijas sistēma 2007-2013.

Pašvaldība kā īpaši nozīmīgus projektus, kas papildina realizētos pilsētvides aktivitātes projektus, ir izcēlusi trīs:

1. *"Siltumtrašu rekonstrukcija un jaunu siltumtrašu izbūve Alūksnē" (3DP/3.5.2.1.1/10/APIA/LIAA/020)* (no 2011. līdz 2013.gadam). **Rezultāts** – nomainīti Merķeļa ielas katlu mājas tīkli, daļēji mainīti esošie Parka un Kārķu ielas katlu māju siltumapgādes tīkli, kā arī Rīgas, Kārķu un Merķeļa ielas katlu mājas savienotas ar Parka ielas katlu māju. Kopējais atjaunoto un no jauna izbūvēto siltumtīklu garums ir 6,2 km.

2. *“Tranzīta maršruta “Pils iela” rekonstrukcija Alūksnes pilsētā” (3DP/3.2.1.2.0/10/APIA/SM/001)* (no 2010. līdz 2014.gadam). **Rezultāts** – tranzītielas brauktuves seguma rekonstrukcija 2,935 km garumā, jaunu gājēju celiņu izbūve 1500 m² un esošo rekonstrukcija 6740 m², ielas apgaismojuma sistēmas rekonstrukcija, lietuss ūdens kanalizācijas sistēmas izbūve, Pils ielai piekrītošo ūdensapgādes komunikāciju rekonstrukcija, prettrokšņa stādījumu izveide, kā arī autobusu pieturvietu rekonstrukcija.
3. *“Tranzītceļa P43 maršruta rekonstrukcija Alūksnes pilsētā” (3DP/3.2.1.2.0/12/APIA/SM/018)* (no 2012. līdz 2015. gadam). **Rezultāts** – brauktuves seguma kapitālā rekonstrukcija 1,72 km garumā, ietvju rekonstrukcija un izbūve 5748 m², ielu apgaismojuma, lietuss ūdens kanalizācijas sistēmas un autobusu pieturvietu rekonstrukcija, kā arī brauktuves paplašinājumu izveide un prettrokšņa stādījumu ierīkošana.

Papildinātība ar ES fondu 2014. - 2020. gada plānošanas perioda projektiem

Alūksnes novada realizētos 3.6. prioritātes projektus papildina vairāki ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda projekti.

3.3.1. SAM

“Multifunkcionālās servisa ēkas izbūve pilssalā” (3.3.1.0/16/I/003, pabeigts 31.12.2017, kopā īstenots 11 mēnešos). Rezultātā - izbūvēta multifunkcionāla servisa ēka Pilssalā ar tai pieguļošu labiekārtojuma infrastruktūru, kas piemērota tūrisma, rekreācijas un plašizklaides pakalpojumu sniegšanai. Papildus plānots līdz 2023. gadam izveidot ne mazāk kā 2 jaunas darba vietas un piesaistīt investīcijas ne mazāk kā 152 000 eiro apmērā. Projekta kopējās izmaksas: 826 372,14 eiro, no tām ERAF – 177 233,57 eiro.

“Infrastruktūras uzlabošana industriālās teritorijas attīstībai Alūksnes novada Jaunlaicenes ciemā” (3.3.1.0/16/I/012, pabeigts 31.10.2018, kopā īstenots 19 mēnešos). Rezultātā – 1) pārbūvēts pašvaldības ceļš “V383-Galdusalas” 155 m garumā, izbūvēts apgaismots cietā seguma laukums (0,79ha platībā) apstrādes rūpniecības vajadzībām, ierīkots jauns elektroenerģijas pievads ar iespēju izbūvēt pieslēgumu – vienlaicīgā maksimālā slodze līdz 600 kW, 2) izveidotas 25 jaunas darba vietas un piesaistītas privātās investīcijas 800 000 EUR apmērā. Projekta kopējās izmaksas: 503 088,72 eiro, no tiem ERAF - 298 166,57 eiro.

5.5.1. SAM

“Gaismas ceļš caur gadsimtiem” (5.5.1.0/17/I/001, īstenošanas termiņš – 04.04.2020). Plānots: 1) pārbūvēt Alūksnes pilsdrupu Dienvidu torni un izvietot tajā ekspozīciju, 2) restaurēt Paviljonu – rotondu, 3) restaurēt Mauzoleju, 4) pārbūvēt Alūksnes stacijas šķūni un ierīkot tajā ekspozīciju, 5) atjaunot Cesvaines pils centrālās daļas jumtu, 6) veikt Stāmerienas pils jumta un fasādes atjaunošanu un restaurāciju, pilī izveidot pastāvīgo ekspozīciju, 7) atjaunot Smiltenes evaņģēliski luteriskās baznīcas jumtu un izvietot ekspozīciju baznīcas tornī, 8) ierīkot interaktīvu skaņas, video un gaismas projekciju Alūksnes muižas parkā, 9) ierīkot ekspozīciju un laikmetīgās mākslas izstādi “Šķiedru māksla” Cesvaines pilī. Projekta kopējās izmaksas: 4 474 951,89 eiro, no tiem ERAF - 1 878 000,00 eiro.

5.6.2. SAM

“Alūksnes pilsētas rūpnieciskās apbūves teritorijas attīstība 1.kārta” (5.6.2.0/16/I/002, pabeigts 05.03.2018, kopā īstenots 18 mēnešos). Rezultātā – veikta ielas pārbūve 1,49 km garumā, ierīkota lietuss ūdens aizvadīšanas sistēma, uzlabots ielu apgaismojums, pārbūvētas ietves, veikta pieguļošās teritorijas labiekārtošana, kā arī atjaunota degradētā teritorija 4,2 ha platībā. Papildus – līdz

2023. gadam plānots piesaistīt 2,1 milj. eiro privātās investīcijas un radīt 34 jaunas darba vietas. Projekta kopējās izmaksas: 2 218 458,09 eiro, no tiem ERAF - 1 718 432,67 eiro.

“Alūksnes pilsētas rūpnieciskās apbūves teritorijas attīstība, 2. kārtā” (5.6.2.0/18/I/012, īstenošanas termiņš – 18.01.2021). Plānots: pārbūvēt Merķeļa, Brīvības, Jāņkalna, Uzvaras un Latgales ielu posmus, kā arī izbūvēt ūdensvada posmu Merķeļa ielas industriālajā teritorijā nepārtrauktas ūdens padeves nodrošināšanai. Kopumā plānots sakārtot 0,7 ha degradētās teritorijas. Papildus – līdz 2023. gadam plānots radīt 25 jaunas darba vietas un piesaistīt privātās investīcijas vismaz 1,2 milj. eiro apmērā. Projekta kopējās izmaksas: 3 157 338,92 eiro, no tiem ERAF - 1 200 000,00 eiro.

Tāpat Alūksnes novada pašvaldība norādījusi, ka projektu papildina divi ELFLA projekti, kas realizēti Latvijas Lauku attīstības programmas 2014. - 2020. gadam aktivitātes 19.2.1. “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” ietvaros:

1. “*Augļu namiņš*” (no 2016. līdz 2017.gadam). Galvenās darbības – veikta daļēja ēkas Brūža ielā 8 pārbūve un izveidota kafejnīca.
2. “*Nakšņosim Benevillā*” (no 2016. līdz 2017.gadam). Galvenās darbības – veikta daļēja ēkas Brūža ielā 8 pārbūve un izveidota viesnīca ar 6 labiekārtotiem numuriem un zāli.

ES fondu ieguldījumus papildinošie projekti Alūksnē un Alūksnes novadā

Papildus ES fondu projektiem, Alūksnes novadā ir realizēti vairāki projekti, kuri finansēti no citiem fondiem periodā no 2008.-2017.gadam un kuri cieši saistāmi pakalpojumu nozares kontekstā (*skatīt zemāk*):

Fonda nosaukums	Projektu skaits	Kopējais finansējums (milj. eiro)
EELVRU	1	0,25
ELFLA	59	3,65
ETS/EST-LAT	1	0,07
KPFI	17	5,43
Kopā	78	9,40

Avots: Autoru apkopojums, balstoties uz VARAM sniegto informāciju.

Visvairāk projekti (59) īstenoti ELFLA ietvaros – tika veiktas vairākas teritoriju labiekārtošanas, piemēram, Alūksnes evaņģēliski luteriskās baznīcas pagalmā, Alsviķu muižā, Jaunannas tautas nama apkārtnē u.c. Vairāku projektu ietvaros veikti autoceļu rekonstrukcijas darbi – Kalncempju, Liepnas, Pededzes, Veclaicenes, Zeltiņu, u.c. pagastos. Tāpat ir veikta Viktora Ķirpa Ates muzeja un Jaunlaicenes muižas muzeja rietumu spārna un fasādes renovācija un daudzi citi pasākumi, lai uzlabotu iedzīvotāju brīvā laika pavadīšanas iespējas, veicinātu dzīves kvalitātes uzlabošanu ne tikai Alūksnes pilsētā, bet visā novada teritorijā.

Alūksnes novadā KPFI ietvaros īstenoti 17 projekti par kopējo finansējumu 5,43 milj. eiro. Realizētie projekti ir saistīti ar energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem Alūksnes novada izglītības iestādēs, kā arī veikta SIA “4 PLUS” ražošanas ēku energoefektivitātes uzlabošana, izmantojot videi draudzīgus būvniecības materiālus un izstrādājumus.

Latvijas – Igaunijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programmas (EELVRU) projektu ietvaros veikti restaurācijas darbi Alūksnes Jaunās pils vējtverī un Aleksandra paviljonā, kā arī attīstīta pārrobežu sadarbība saistībā ar arheoloģijas un kultūras mantojuma saglabāšanu. Savukārt Latvijas – Igaunijas pārrobežu sadarbības programmas (ETS/EST-LAT) ietvaros Alūksnes novada pašvaldība piedalījās kā

viena no partnerēm, lai kopā ar citām Latvijas un Igaunijas pašvaldībām izveidotu kopīgu savienojošu velomaršrutu Vidzemē un Dienvidigaunijā.

Galvenie savstarpēji papildinošo projektu rezultāti ar ietekmi uz sociālo, ekonomisko un rekreācijas jomu⁹

Redzamākie un būtiskākie pilsētvides objekti:

1. Rekonstruēta Alūksnes muižas Brūža ēka un labiekārtota pieguļošā teritorija 1,75 ha platībā.
2. Vairāku nozīmīgu Alūksnes novada ielu, t.sk. Rūpniecības ielas, rekonstrukcija – kopumā vairāk nekā 8 km garumā.
3. Renovēts valsts nozīmes arhitektūras piemineklis – “Vecā pils”, kā arī labiekārtota apkārtējā teritorija 0,27 ha platībā.
4. Jaunu gājēju celiņu izbūve un esošo rekonstrukcija vairāk nekā 14 000 m² platībā, kā arī vairāku ielu apgaismojuma sistēmu nomaiņa.
5. Atjaunota degradētā teritorija 4,2 ha platībā, t.sk. izbūvēta industriālā teritorija 0,35 ha platībā un komercdarbībai izmantojama ēka ar kopējo platību 998 m².

Ieguldījumu rezultātā ir veicināta Alūksnes pilsētas un novada teritorijas uzņēmējdarbības vides attīstību. Atjaunotās teritorijas arvien vairāk novērtē tūrisma un izklaides pakalpojumu sniedzēji, izvietojot savu uzņēmējdarbību projektu teritoriju tuvumā. Ielu rekonstrukcija ir būtiski uzlabojusi satiksmes drošību pilsētā, kā arī uzlabojusi piekļuvi ne vien uzņēmējiem, bet arī pašvaldības un valsts iestādēm. Līdz ar to projektiem kopumā bijusi pozitīva sociāli-ekonomiskā ietekme uz novada attīstību.

Tūristu skaits	IIN	Bezdarba līmenis
↑	↑	↓
<i>Tūristu skaita pieaugums Alūksnes pilsētas vēsturiskajā centrā par 116% (no 2012. līdz 2016. gadam)</i>	<i>Pašvaldības budžeta kopējie ieņēmumi uz 1 iedzīvotāju palielinājušies par 14,4% (no 2010. līdz 2016. gadam)</i>	<i>Pašvaldībā samazinājies bezdarba līmenis par 5,3 pp. (no 2010. līdz 2016. gadam)</i>

⁹ Projektu rezultāti iegūti no realizēto projektu atskaitēm un pašvaldību aizpildītajām anketām